

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 P 259253 21 Rev
Banjaluka, 04.10.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice N.b. a.d. B., koju zastupa punomoćnik D.Z.K., zaposlena kod tužiteljice, protiv tužene A.K., udato Š., iz B., koju zastupa punomoćnik M.A., advokat iz B., radi duga, vrijednost predmeta spora: 34.261,48 KM, odlučujući o reviziji tužene izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci, broj: 71 0 P 259253 20 Gž 2 od 22.3.2021. godine, na sjednici održanoj dana 04.10.2022. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Banjaluci, broj: 71 0 P 259253 20 P 2 od 03.8.2020. godine, djelimično je usvojen tužbeni zahtjev i obavezana tužena da tužiteljici, na ime duga iz osnova ugovora o zamjenskom kreditu, isplati iznos od 33.294,21 KM i to: iznos od 25.299,06 KM na ime glavnog duga i iznos od 7.995,15 KM na ime obračunate zatezne kamate, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 25.299,06 KM od 20.4.2017. godine do isplate, dok su odbijeni zahtjevi tužiteljice za isplatu duga u iznosu od 967,15 KM, zahtjev na ime zatezne kamate preko dosuđenog, te zahtjev za nadoknadu troškova parničnog postupka.

Presudom Okružnog suda u Banjaluci, broj: 71 0 P 259253 20 Gž 2 od 22.3.2021. godine, žalba tužene je odbijena i prvostepena presuda potvrđena, te je odbijen i njen zahtjev za naknadu troškova žalbenog postupka u iznosu od 2.316,25 KM.

Blagovremenom revizijom drugostepenu odluku pobija tužena iz razloga navedenih u članu 240. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63 /07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu: ZPP), s prijedlogom da se osporena presuda preinači tako da se usvoji njena žalba i preinači prvostepena presuda na način da se odbije tužbeni zahtjev i tužiteljica obaveže da joj nadoknadi troškove cijelog postupka.

U odgovoru, tužiteljica osporava revizione navode i predlaže da se revizija odbije, kao neosnovana.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužiteljice da se obaveže tužena da joj, kao pravni sljednik korisnika kredita, G.K. isplati potraživanje iz ugovora o zamjenskom kreditu, sa kamatom (ugovorenom i zateznom) i troškovima postupka.

U toku postupka koji je prethodio donošenju pobijane presude, pokazalo se nespornim – da je pravni prednik tužene (G.K., otac) zaključio ugovor o zamjenskom kreditu broj: ... od 23.01.2014. godine za iznos od 28.500,00 KM, sa nominalnom kamatnom stopom 6,85% (EXS 7,79%), sa rokom otplate od 120 mjeseci; da je u svrhu obezbjeđenja vraćanja ovog kredita pravni prednik tužene sa osiguravajućim društvom M.o. zaključio ugovor o osiguranju života u skladu sa Opštim uslovima za osiguranje korisnika kredita za slučaj smrti trajne invalidnosti, nezaposlenosti i bolovanja i da je polisa vinkulirana u korist tužiteljice; da je pravni prednik tužene umro ...2015. godine; da tužiteljica nije uspjela naplatiti predmetno potraživanje od navedenog osiguravajućeg društva i da je ovo društvo isplatilo tužiteljici samo iznos od 967,16 KM, na ime vraćanja uplaćene premije osiguranja (što su nižestepeni sudovi uzeli u obzir i za taj iznos odbili zahtjev tužiteljice); da je tužena, rješenjem o nasljeđivanju broj: 71 0 O 213304 15 O od 12.6.2015. godine, proglašena za jedinog nasljednika svog oca (korisnika kredita) i da zaostavštinu čine – putnički automobili, marke W. i marke Š.; da je tužiteljica pozvala tuženu dana 07.3.2016. godine da u roku od 7 dana izmiri predmetni dug, što ona nije učinila; da među strankama nije sporna visina duga pravnog prednika tužene prema tužiteljici, po osnovu navedenog ugovora o kreditu.

Kod naprijed navedenog činjeničnog stanja nisu pogriješili nižestepeni sudovi kada su obavezali tuženu, kao nasljednicu G.K. (korisnika kredita), da isplati tužiteljici traženi iznos, jer ona za predmetno potraživanje odgovara saglasno odredbi člana 163. Zakona o nasljeđivanju (“Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 1/09, 55/09, 91/16 i 82/19 – u daljem tekstu: ZN).

Smisao nasljeđivanja je u tome da nasljednik preuzimajući prava umrlog, preuzima i njegove obaveze imovinske prirode. Ostaviočevi dugovi su teret, koji pogađa lično ostavioca. Taj teret preuzima na sebe nasljednik po sili zakona. On odgovara za namirenje vjerovnika ne samo sa stvarima iz ostavine nego i s vlastitim sredstvima do visine vrijednosti svog nasljednog dijela. Ovo zato što u času smrti ostavioca nastaje spajanje imovine nasljednika s onom koju nasljeđuje. Obim odgovornosti nasljednika prosuđuje se prema vrijednosti nasljeđene imovine, to jeste prema vrijednosti s kojom je njegova imovina uvećana. Vrijednost nasljeđene imovine utvrđuje se prema vrijednosti koju je imala u času prelaza u vlasništvo nasljednika, dakle, u momentu smrti ostavioca (član 153. ZN). Odgovornost nasljednika nastaje po sili zakona čim se primi nasljedstva.

Sve ovo slijedi iz sadržaja odredbe člana 163. ZN.

Tužena je, u ostavinskom postupku vođenom poslije smrti njenog oca, G.K. – koji je korisnik predmetnog kredita koji nije vraćen – proglašena njegovim nasljednikom, pa je preuzimanjem imovine ostavioca, preuzela i sve njegove dugove do visine vrijednosti nasljeđene imovine. Dakle, legitimacija tužene se temelji na odredbi član 163. ZN, što nije sporno ni među parničnim strankama. Pored toga, i prema odredbama Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO), član 359. ZOO, prava i obaveze iz obligacija prelaze na nasljednike, jer su imovinskog karaktera. Samo ako je obaveza nastala s obzirom na lična svojstva koje od ugovornih strana ili lične sposobnosti dužnika (o kakvoj obavezi se ne radi u ovom postupku), odnosno ako je strogo vezana za ličnost dužnika ili povjerioca, ona prestaje smrću takvog dužnika odnosno povjerioca.

Tužena tokom postupka nije izričito tvrdila da traženi sporni iznos prelazi vrijednost imovine koju je naslijedila. Njeni prigovori se (kao i sada u reviziji) svode na tvrdnju da tužiteljica nije dokazala visinu svog potraživanja prema njoj, jer nije dokazala visinu vrijednosti imovine koju je naslijedila. Tek u reviziji ističe da vrijednost nasljeđenih putničkih motornih vozila ne pokriva predmetno potraživanje i da su automobili do sada već stari preko dvadeset godina.

Ovakvi revizionni navodi nisu mogli ishoditi drugačiju odluku.

Tokom postupka ni među parničnim strankama nije bila sporna visina duga po kreditu koji je podigao pravni prednik tužene čija je ona nasljednica. Istina je da tužena, saglasno naprijed izloženom, za ovaj dug odgovara samo do visine vrijednosti nasljeđene imovine. Međutim, visinu te vrijednosti nije trebao utvrđivati sud po službenoj dužnosti, niti je tu visinu, suprotno tvrdnji revidentice, morao dokazivati tužitelj. Tužena je, naime, morala tokom postupka isticati takav prigovor, a posljedično tome, saglasno odredbi člana 7. stav 1. i člana 123. stav 1. ZPP i dokazati njegovu osnovanost, kako jasno, logično i argumentovano obrazlažu nižestepeni sudovi, kakvo obrazloženje u svemu prihvata i ovaj sud.

U odluci ovog suda broj: 71 0 P 145409 18 Rev 3 od 05.12.2018. godine, na koju se poziva revidentica, nije izražen drugačiji stav. Naprotiv, iz njenog obrazloženja se nesumnjivo može zaključiti da je teret dokazivanja visine vrijednosti nasljeđene imovine na nasljednicima kada tvrde da je ta vrijednost manja od iznosa koji se od njih potražuje na ime duga ostavioca.

Tužena, kao nasljednica, odgovara za dug ostavioca do visine vrijednosti nasljeđene imovine koju je ta imovina imala u času smrti ostavioca. Kasnije promjene nastale u vrijednosti predmeta ostavine nemaju uticaja na veličinu i obim nasljednikove odgovornosti. Zato tvrdnje revidentice da su nasljeđeni automobili sada stariji od dvadeset godina i da sada vrijede desetinu traženog iznosa (a ni ove tvrdnje, usput rečeno, nisu dokazane) nisu od uticaja na rješenje ovog spora.

Prema izloženom, pobijana presuda nema nedostataka na koje se ukazuje u reviziji, a ni onih na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, zbog čega je, primjenom odredbe člana 248. ZPP, odlučeno kao u izreci.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić